

Nader onderzoek Sint Bernarduskerk

Nader onderzoek naar de aanwezigheid van
huismus, gierzwaluw en vleermuizen

projectnummer 457616.100
definitief revisie 00
14 juni 2021

Nader onderzoek Sint Bernarduskerk

Nader onderzoek naar de aanwezigheid van huismus, gierzwaluw en vleermuizen

projectnummer 457616.100

definitief revisie 00
14 juni 2021

Auteurs

ing. J.N. Peereboom

Opdrachtgever

Breda Bouw B.V.
Oosterhoutseweg 131 A
4847 DB Teteringen

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

datum vrijgave

14/6/21

beschrijving revisie 00
definitief

gecontroleerd

J.M. Kooijman

vrijgave

W.A. Matla

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Huidige situatie	1
2	Wettelijk kader	2
2.1	Algemeen	2
2.2	Wnb - soortbescherming	2
2.2.1	Soorten van de Vogelrichtlijn	2
2.2.2	Soorten van de Habitatrichtlijn	2
2.2.3	Ontheffingsplicht	3
2.2.4	Zorgplicht	3
3	Methoden	4
3.1	Vogels	4
3.2	Zoogdieren	4
3.3	Uitvoering veldonderzoek	6
4	Resultaten	7
4.1	Huismus	7
4.2	Gierzwaluw	7
4.3	Vleermuizen	8
5	Effectbeoordeling	10
5.1	Toetsing Wet natuurbescherming	10
5.1.1	Gierzwaluw	10
5.1.2	Huismus	10
5.1.3	Vleermuizen	10
6	Conclusies en aanbevelingen	12
7	Bronnen	13

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Breda Bouw B.V. is voornemens om de Sint-Bernarduskerk en de daaromheen liggende bebouwing een nieuwe functie te geven. Dit voornemen is echter in het huidige bestemmingplan niet toegestaan. Om deze reden wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld.

Op basis van de resultaten van de Natuurtoets (Antea Group, 2020) is er opdracht gegeven voor het uitvoeren van een nader onderzoek naar de aanwezigheid van de huismus, gierzwaluw en vleermuizen in het plangebied.

1.2 Huidige situatie

Het plangebied is relatief centraal gelegen in Made (gemeente Drimmelen). Het plangebied is omringd door een woonwijk. Het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit bebouwing, waaronder de Sint Bernarduskerk. De overige delen van het plangebied bestaan uit een park dat gesplitst is in een deel dat wordt onderhouden en een afgeschermd deel met veel wildgroei. Het plangebied is deels verhard, onder andere voor een parkeerplaats. In Figuur 1.1 is een weergave van het projectgebied weergegeven.

Plangebied van het voornemen Sint Bernarduskerk, Made 2020

Figuur 1.1. Begrenzing van het plangebied (rode vlak) (Qgis, 2020).

2 Wettelijk kader

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden. In de voorliggende toetsing wordt ingegaan op de bescherming van soorten verankerd in de Wet natuurbescherming. Hier zal in Hoofdstuk 5 aan getoetst worden.

2.2 Wnb - soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief Bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving. Bij voorliggende toetsing wordt tevens beoordeeld of soorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn in het plangebied. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5). Onderstaand worden de verbodsbepalingen uit de Wnb per categorie uiteengezet.

2.2.1 Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal vogelsoorten, indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt (zie artikel 3.1 in tekstkader in de bijlage).

2.2.2 Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod op om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Dieren behorend bij artikel 3.5 mogen niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.

Artikel 3.5 Wet natuurbescherming Europees beschermde soorten

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, Bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

2.2.3 Ontheffingsplicht

Indien bij het voornemen gestelde verboden in artikel 3.1, 3,5 of 3.10 worden overtreden, en deze niet volledig gemitigeerd kunnen worden of wanneer een toetsing gewenst is - dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie (1-3). Zie Bijlage 1 van de bijgevoegde Natuurtoets voor een uitgebreide toelichting.

2.2.4 Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in [artikel 1.11](#) de zorgplicht opgenomen. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

3 Methoden

De methodes van de verschillende onderzoeken zijn uiteengezet per soortgroep. Dit is onder te verdelen in de soortgroepen: **vogels en vleermuizen**.

3.1 Vogels

Huisumus

Voor de huismus is het Soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus gevolgd (Netwerk Groene Bureaus, 2017). Hierbij worden zingende dieren geregistreerd. Het onderzoek dient tussen 1 april en 20 juni te worden uitgevoerd met twee veldbezoeken. Er dient een periode van tien dagen tussen de veldbezoeken te zijn. De weersomstandigheden dienen zonder neerslag, harde of koude wind te zijn.

Gierzwaluw

Voor de gierzwaluw is het Soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus gevolgd (Netwerk Groene Bureaus, 2017). Hierbij worden gierende en in- en uitvliegende dieren geregistreerd. De periode waarin dit moet gebeuren is tussen 1 juni en 15 juli, waarbij er drie veldbezoeken moeten worden uitgevoerd. Eén van deze bezoeken moet tussen 20 juni en 8 juli zijn, wanneer de meeste gierzwaluwjongen zijn. De periode tussen de bezoeken dient tien dagen te zijn, de weersomstandigheden droog en het onderzoek dient twee uur voor zonsondergang tot zonsondergang te duren.

3.2 Zoogdieren

Vleermuizen

In het onderzoek is het protocol voor vleermuisinventarisaties januari 2017 gebruikt, opgesteld door het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus (Netwerk Groene Bureaus *et al*, 2017). Voor de verschillende in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn in het document verschillende protocollen opgesteld. Voor het uitvoeren van het nader onderzoek zijn de protocollen van de meest algemene gebouwbewonende soort gebruikt, de gewone dwergvleermuis, en het protocol van de gewone grootoorvleermuis. Dit in verband met de specifieke bebouwing (de Sint Bernarduskerk) die geschikt is voor deze soort en omdat deze tijdens het winterbezoek is aangetroffen in de kerk. Het onderzoek is gericht op het mogelijke gebruik van het plangebied door vleermuizen. Zodoende zijn de volgende aspecten uit het protocol van de gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis uitgevoerd:

Kraamverblijfplaats

De ideale periode voor het uitvoeren van de bezoeken voor de gewone dwergvleermuis is tussen 15 mei en 15 juli, met mogelijke uitloop of eerdere start tussen 10 mei en 20 juli. Het aantal bezoeken dient minimaal twee keer twee uur te zijn en dienen te worden gestart na zonsondergang of voor zonsopgang. Bij voorkeur is er een tussenperiode van 30 dagen tussen de bezoeken, minimaal 10 dagen. De temperatuur dient hoger dan 10°C te zijn (minimaal 7 tot 9°C), een windkracht van minder dan 5 Bft (maximaal 6 Bft) en de neerslag mag hooguit uit motregen bestaan. Bij de gewone grootoorvleermuis is de periode tussen 15 mei en 15 juli (maximaal tot 1

augustus), het avondbezoek 30 minuten na zonsondergang of 60 minuten voor zonsopgang (maximaal 30 minuten) plaats te vinden. Er moeten twee bezoeken van twee uur worden uitgevoerd en er moeten ten minste 30 dagen (of minimaal 10) tussen beide bezoeken zijn. De temperatuur dient minimaal 5 °C te zijn, met maximaal 3 Bft en geen regen.

Zomerverblijfplaatsen

De ideale periode voor het uitvoeren van de bezoeken voor de gewone dwergvleermuis is tussen 15 april en 15 oktober, mogelijk al vanaf 1 april tot en met 1 december. Het starten van het onderzoek dient net na zonsondergang of voor zonsopkomst te worden uitgevoerd, waarbij er twee bezoeken van minimaal twee uur worden uitgevoerd. Eén bezoek dient te worden uitgevoerd in de ochtend en één bezoek ten tijde van de kraamperiode. Er dient ten minste 20 dagen tussen de bezoeken te zijn, minimaal 10 dagen. De temperatuur moet minimaal 7°C zijn, de windkracht minder dan 5 Bft (tot maximaal 6 Bft) en de neerslag mag hooguit uit motregen bestaan. De onderzoeksperiode voor de gewone dwergvleermuis is tussen 15 april en 15 augustus (maximaal 1 april tot 1 november). Het onderzoek dient 30 minuten na zonsondergang of 60 minuten voor zonsopkomst (maximaal 30 minuten) plaats te vinden. Minimaal één bezoek moet ten tijde van de kraamperiode zijn en één in de ochtend. De tussenperiode moet 20 dagen (minimaal 10) zijn. Er is overdag een inwendige inspectie in de Sint Bernarduskerk uitgevoerd.

Paarverblijf- & zwermplaats

De bezoeken voor de gewone dwergvleermuis dienen tussen 15 augustus en 1 oktober te worden uitgevoerd, mogelijk ook tussen 15 augustus en 1 november. De onderzoeken dienen of na zonsondergang of voor zonsopkomst te worden uitgevoerd, waarbij er twee bezoeken dienen te worden uitgevoerd die twee uren duren. Er dienen ten minste 20 dagen tussen de twee bezoeken te zitten, minimaal 10 dagen. De temperatuur mag niet lager dan 6°C zijn, de windkracht niet meer dan 5 Bft (tot maximaal 6 Bft) en de neerslag mag hooguit uit motregen bestaan. Voor de gewone grootoorvleermuis is de onderzoeksperiode tussen 15 augustus en 1 oktober (op z'n vroegst 15 maart/ 1 mei) en dient het onderzoek direct na zonsondergang of direct voor zonsopkomst plaats te vinden. Er moeten twee bezoeken worden uitgevoerd, waarbij er ten minste 20 (minimaal 10) dagen tussen de onderzoeksperiodes moet zijn.

Zwermende dieren in het kader van winterverblijfplaatsen

Voor de gewone dwergvleermuizen betreft het zwermen bij een verblijfplaats, kan dit in de periode tussen 1 augustus en 10 september worden onderzocht. Het aantal bezoeken dient minimaal twee keer te zijn, met een tussenperiode van bij voorkeur 10 dagen, minimaal 5 dagen. De tijden van de bezoeken dienen tussen 0:00 en 02:00 uur te zijn. De temperatuur dient minimaal 13°C, de windkracht minder dan 4 Bft en het mag tijdens het bezoek niet regenen. Er zijn geen eisen gesteld voor de gewone grootoorvleermuis.

Winterverblijfplaats

Voor de gewone dwergvleermuis is het inspecteren van winterverblijfplaatsen in de periode tussen 1 december en 1 maart (uitloop mogelijk naar 15 april). De dieren moeten worden waargenomen en de temperatuur dient tussen de 0 en 15 °C te zijn. Voor de gewone grootoorvleermuis geldt de periode tussen 1 november en 1 april, waarbij er een temperatuur tussen de 2 °C en 12 °C mag zijn (maximaal 0°C - 14°C). De dieren moeten slapen en één bezoek voldoet.

Onderzoeksmateriaal

Voor het waarnemen van de vleermuizen zijn de batdetectoren Pettersson Ultra Sound M500-384 en Pettersson D240x (2x) gebruikt. Ook zijn er een warmtebeeldcamera van Helion, een infraroodcamera met infraroodlamp, Echo Meter Touch Pro en een Elekon Batlogger M gebruikt. Met de combinatie van dit onderzoeksmateriaal konden alle ultrasone geluiden worden waargenomen en opgenomen, evenals in het donker zien waar vleermuizen hun verblijfplaats hadden of openingen waaruit zij vlogen. De ultrasone geluiden geanalyseerd met behulp van de programma's Batsound en Bat Explorer.

3.3 Uitvoering veldonderzoek

Er zijn in totaal negen veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken hebben plaats gevonden vanaf december 2019 tot en met september 2020. In Tabel 3.1 zijn de dagen, tijden en andere gegevens van de veldbezoeken weergegeven.

Tabel 3.1. De data waarop de veldbezoeken naar gierzwaluw, huismus en vleermuizen zijn uitgevoerd.

Datum	Soort	Tijd	Gemiddelde temperatuur	Wind	Neerslag	Type onderzoek
20-12-2019	Vleermuizen	15:30	11°C	-	-	Winter-verblijfplaats (dagcontrole)
20-05-2020	Huisumus & vleermuizen	19:30-23:40	14°C	Windstil	Geen	Nesten van huismus, vleermuizen: kraamverblijfplaats, zomerverblijfplaats, vliegroute, foerageergebied
12-06-2020	Huisumus & gierzwaluw	20:00-22:00	18°C	Windstil	Geen	Nesten
17-06-2020	Vleermuizen	03:00-05:30	12°C	Windstil	Geen	Kraamverblijfplaats, zomerverblijfplaats, vliegroute, foerageergebied
23-06-2020	Gierzwaluw	20:00-22:30	20°C	Windstil	Geen	Nesten
13-07-2020	Gierzwaluw	20:00-22:00	19°C	Windstil	Geen	Nesten
17-08-2020	Vleermuizen	22:00-02:00	15°C	Windstil	Geen	Winter-verblijfplaats, paarverblijfplaats, vliegroute, foerageergebied
27-08-2020	Vleermuizen	13:15	22°C	-	-	Zomer-verblijfplaats (dagcontrole)
09-09-2020	Vleermuizen	22:00-02:00	13°C	Windstil	Geen	Winter-verblijfplaats, paarverblijfplaats, vliegroute, foerageergebied

4 Resultaten

4.1 Huismus

Op 20 mei en 12 juni 2020 zijn de veldbezoeken uitgevoerd. Tijdens beide veldbezoeken zijn er geen huismussen waargenomen zowel in als rondom het plangebied. Beschermde nestlocaties van huismus zijn uitgesloten.

4.2 Gierzwaluw

Op 12 juni, 23 juni en 13 juli zijn veldbezoeken voor de gierzwaluw uitgevoerd. Er is een significante populatie aanwezig in Made, ten oosten van het plangebied. Hier zijn tientallen tot honderd gierzwaluwen waargenomen, inclusief locaties met gierzwaluwnesten. Er zijn echter geen waarnemingen gemaakt van invliegende gierzwaluwen in het plangebied, alleen hoog overvliegend. Zie Figuur 4.1.

Figuur 4.1. Het plangebied (rode vlak) en het gebied waar de hoge gierzwaluwactiviteit is waargenomen (gele vlak) (Qgis, 2020).

4.3 Vleermuizen

Er zijn tijdens het onderzoek meerdere vleermuissoorten waargenomen. Het betreffen de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis.

Tijdens het winterverblijfplaatsen onderzoek op 20 december 2019, werd er op de zolder van de kerk één gewone grootoorvleermuis aangetroffen. Er werden ook drie dode gewone grootoorvleermuizen aangetroffen, eveneens een grote hoeveelheid aan mestsporen. Tijdens een extra dagcontrole op de zolder voor zomerverblijfplaatsen op 17 augustus 2020 zijn er zeven gewone grootoorvleermuizen aangetroffen in de kerk.

Op 20 mei en 17 juni 2020 is er onderzoek verricht naar kraam- en zomerverblijfplaatsen. Hierbij zijn uitvliegende gewone grootoorvleermuizen waargenomen aan de zuidwestelijke kant van de kerk, op 17 juni is het aantal individuen vastgesteld op 25. Op dezelfde plek zijn op 20 mei zeven uitvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen die dezelfde uitvliegopening gebruiken. Door de lage activiteit van laatvliegers en het ontbreken van mestsporen van grote vleermuizen op de zolder en toren van de St Bernarduskerk, kan de laatvlieger redelijkerwijs worden uitgesloten. Bij het bezoek van 20 mei werd duidelijk dat slechts sporadisch een laatvlieger over het plangebied vliegt, bezoeken waren altijd van korte duur.

Op 17 augustus en 9 september is er onderzoek uitgevoerd naar paarverblijf- en winterverblijfplaatsen. In de hele omgeving zijn roepende gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen geconstateerd. Er zijn vier paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis (een bij de Kerkstraat 6, twee op de Kerkstraat 8-A en een in een oude beuk in het park) en één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis (bij de Kerkstraat 8-A) vastgesteld in het plangebied.

Tijdens de onderzoeken op 20 mei, 17 juni, 17 augustus en 9 september is ook naar de aanwezigheid van foerageergebieden en vliegroutes gezocht. In het begin van de avond wordt er kort gefoerageerd in het open veld ten westen van de kerk door meerdere vleermuissoorten. Het betreffen de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger. Enkele individuele gewone dwergvleermuizen foerageren in een lage mate gedurende de rest van de nacht in de groene delen van het plangebied. De rosse vleermuis is enkele keren overvliegend waargenomen. Er zijn geen essentiële foerageergebieden aangetroffen. Vliegroutes zijn beschermd wanneer deze van essentieel belang zijn voor het behouden van een verblijfplaats. Om deze reden is de directe route vanuit de verblijfplaats ook beschermd. De vleermuizen volgen hierbij de vegetatie van het parkgebied aan de zuidkant. Deze route is van essentieel belang voor het behouden van de verblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis en gewone dwergvleermuis.

In Figuur 4.2 zijn de locaties van de verblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis weergegeven.

Onderzoeksresultaten Sint Bernarduskerk

Legenda

- Invliegopening gewone grootoorvleermuis
- Verblijfplaats gewone grootoorvleermuis
- Paarverblijfplaats gewone dwergvleermuis
- Paarverblijfplaats ruige dwergvleermuis
- Plangebied

Figuur 4.2. Het plangebied met de onderzoeksresultaten (Qgis, 2020).

5 Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de in hoofdstuk 4 uiteengezette bevindingen getoetst aan de Wet natuurbescherming en wordt aangegeven of er een noodzaak is om een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

5.1 Toetsing Wet natuurbescherming

5.1.1 Gierzwaluw

De gierzwaluw heeft nesten ten oosten van het plangebied, maar heeft geen nesten in het plangebied zelf. Concluderend kan worden gesteld dat het voornemen geen effect heeft op de gierzwaluw.

5.1.2 Huismus

De huismus is niet waargenomen in het plangebied. Er zijn geen effecten op de huismus.

5.1.3 Vleermuizen

In het plangebied zijn vijf soorten vleermuizen waargenomen: de gewone grootoorvleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige grootoorvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis zijn essentiële functies in het plangebied aangetoond.

Gewone grootoorvleermuis

Voor de gewone grootoorvleermuis geldt dat de Sint Bernarduskerk het gehele jaar door als verblijfplaats wordt gebruikt. Gezien de bouw van de zolder, waar veel kieren aanwezig zijn waarin vleermuizen zich in kunnen verstoppen, is het aannemelijk dat er meer gewone grootoorvleermuizen aanwezig zijn dan aangetroffen tijdens het winterbezoek (1) en zomerbezoek (7). Met zekerheid kan worden gesteld dat de kerkzolder door 25 gewone grootoorvleermuizen wordt gebruikt. Doordat voldoende ruimte aanwezig is op de zolder, kunnen de dieren regelmatig op andere plekken rusten. Zo hoeven de vleermuizen hun verblijfplaats niet te verlaten vanwege bijvoorbeeld parasieten. De gewone grootoorvleermuis is een soort met een sterk 'Fission-fusion' gedrag. Dit betekent dat binnen de groep een groot netwerk aan verblijfplaatsen aanwezig is waarbij regelmatig wordt gewisseld. Aangezien dit in het voorliggend plangebied niet is waargenomen, is de kerkzolder van essentieel belang voor de lokale populatie gewone grootoorvleermuizen. De staat van instandhouding van de gewone grootoorvleermuis is nationaal matig ongunstig. Dit betekent dat een effect zonder mitigerende en compenserende maatregelen een achteruitgang van de staat van instandhouding als gevolg heeft. Een ontheffing Wet natuurbescherming is noodzakelijk om de werkzaamheden te mogen uitvoeren. Een ontheffing kan pas verleend worden als de gunstige staat van instandhouding kan worden gegarandeerd.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is gedurende het hele onderzoek waargenomen in de omgeving van de kerk. Aan de start van het kraamseizoen is vastgesteld dat zeven gewone dwergvleermuizen verbleven op de zolder. Het betrof echter geen kraamgroep. Bij het opvolgende ochtendbezoek zijn geen invliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen, waardoor er sprake is van een zomerverblijfplaats. Voor de compensatie kunnen alternatieve verblijfplaatsen worden aangeboden in de omgeving. Echter, het beschikbaar houden van de kerkzolder voor vleermuizen wordt in deze situatie gezien als de beste oplossing. Op het adres Kerkstraat 8-A is een paarverblijfplaats aangetroffen. Voor het aantasten van de verblijfplaatsen is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is rondom het gebied meerdere malen waargenomen en heeft vier paarverblijfplaatsen in de directe zone rondom de kerk. Eén van de verblijfplaatsen bevindt zich in een oude beuk op het terrein van de St Bernarduskerk. Indien de boom wordt gerooid, is er sprake van een overtreding. Voor de verblijfplaatsen bij de Kerkstraat 6 en Kerkstraat 8-A geldt hetzelfde indien de betreffende plekken worden aangetast. Tegenover verlies van verblijfplaatsen staat dat er een overmaat aan tijdelijke- en permanente verblijfplaatsen worden aangeboden door middel van kasten aan bomen. Daarbij geldt dat de mannelijke ruige dwergvleermuizen relatief snel een nieuw aanbod ontdekt en gebruikt. Een ontheffing Wet natuurbescherming is noodzakelijk om de werkzaamheden te mogen uitvoeren. Geadviseerd wordt om in afweging te nemen om de bomen op het terrein te laten staan en de betreffende gebouwen niet aan te tasten om de verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis voor de toekomst te kunnen garanderen. Indien de bomen en gebouwen intact blijven, wordt de ruige dwergvleermuis niet geschaad en is een ontheffingsaanvraag voor deze soort niet noodzakelijk.

6 Conclusies en aanbevelingen

Breda Bouw B.V. is voornemens om de Sint-Bernarduskerk en de daaromheen liggende bebouwing een nieuwe functie te geven. Na aanleiding van de Natuurtoets uitgevoerd door Antea Group (Antea Group, 2020) is er nader onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke aanwezigheid van de gierzwaluw, huismus en vleermuizen. De veldbezoeken zijn vanaf december 2019 tot en met september 2020 uitgevoerd.

Huisumus

De huismus is niet waargenomen in het plangebied. Het voornemen heeft geen effect op de huismus.

Gierzwaluw

De gierzwaluw is waargenomen in de omgeving van het plangebied en heeft ook nesten in de omgeving van het plangebied. Er zijn echter geen nesten van de gierzwaluw aanwezig in het plangebied. Het voornemen heeft geen effect op de gierzwaluw.

Vleermuizen

Er zijn verblijfplaatsen aangetoond van drie verschillende soorten vleermuizen: kraamverblijfplaats, zomerverblijfplaats en winterverblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis, zomerverblijfplaats en paarverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis en paarverblijfplaatsen voor de ruige dwergvleermuis. Door het voornemen worden de verblijfplaatsen van deze soorten geschaad, hiervoor is een ontheffing noodzakelijk waarbij ook mitigerende en compenserende maatregelen getroffen moeten worden. Een ontheffing voor de ruige dwergvleermuis is niet noodzakelijk als de verblijfplaatsen intact blijven.

7 Bronnen

BIJ12, 2017. Huismus *Passer domesticus*. Juli 2017.

Netwerk Groene Bureaus; Vleermuisvakberaad & Zoogdiervereniging, 2017. Het protocol voor vleermuisinventarisaties. Januari 2017.

Antea Group, 2020. Natuurtoets. Onderzoek verbouwing en sloop terrein Sint Bernarduskerk Made. Januari 2020.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al bijna 70 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT
T. +31 622808564
E. michel.braad@anteagroup.com

www.anteagroup.nl

Copyright © 2017

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar worden
gemaakt door middel van druk, fotokopie,
elektronisch of op welke wijze dan ook,
zonder schriftelijke toestemming van de
auteurs.